

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 64.

Sreda 10. avgusta 1927.

Leto II.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Kopirisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1— Din. Mali oglasi trgovskega
značaja, stane beseda 1— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Kateri interesenti naj volijo našo listo?

Čudimo se, kako je mogoče, da velika množica volilcev pri volitvah ne ve, kako bi volila. In vendar je vsa stvar tako enostavna. Volilci, razven onih, ki so programatično opredeljeni, ne volijo po svojih interesih, marveč le po simpatijah ali pa po gospodarskem ali političnem pritisku svojih gospodarjev; mnogo je pa tudi takih, ki poslušajo samo na kričanje, ne da bi razmislili, kakšen pomen utegne imeti izid volitev na njih socialni položaj.

Delavstvo, ki je organizirano v socialistični stranki, v strokovnih organizacijah, v kulturnih in gospodarskih organizacijah naših, se seveda zaveda svoje dolžnosti in ga od izpolnitve te dolžnosti ne bo odvrnilo razbijaško delo dekalistov in Bernotovcev. Imamo pa še mnogo delavstva, ki še ni v naših organizacijah, in to delavstvo morajo zaupniki poučiti in zainteresirati za socialistični razredni boj.

Poleg ročnih ali fizičnih delavcev imamo pa še duševne delavce, državne uradnike, učitelje, zasebne nameščence, profesorje, pa male kmete, male obrtnike in trgovce. Ogromna večina teh se politično ne zaveda v našem zmislu ali pa je nestalna.

Vsi ti sloji spadajo v vrste socialističnega programa, ker bi utegnili le v socialistični stranki dobro zastopati svoje interese. Toda, kaj opazamo prav pri teh slojih, od katerih bi pričakovali, ker so bolj izšolani, imajo več razumevanja za svoj socialni položaj. Prav pri njih opazamo največjo politično nedoslednost.

Oglejmo si stvar samo. Kadar so v vladi klerikalci, drže jezike za zobni demokratični uradniki; kadar so pa demokrati na krmilu, takrat se pa potuhnejo klerikalni uradniki. In če jim rečeš, tem ali onim, da se naj opredelijo, pa ti tako hladnokrvno odgovore, da se ne smejo opredeliti, ker bi se sicer izvajal nad njimi teror, dasi so na primer volitve tajne. Taka nenačelnost in bojazen se pojavlja pri zgoraj navedenih slojih skozinsko.

In kaj pomeni vse to drugega, kakor da se ti sloji ne zavedajo svojih interesov ter da nimajo niti poguma misliti, kako naj jih uveljavijo. In posledice?

Le oglejmo si jih.

Ti sloji so podobni otrokom, ki se obesijo materi za predpasnik, če jih grdo pogledaš. Meščanske stranke se igrajo z njimi že nad osem let, kažejo jim sladkorčke obenem; izpolnila se pa tem volilec ni niti ena bistvena zahteva. Nasprotno se dogaja. Ti sloji brez vsake kritičnosti drve od volitev do volitev za tisto stranko, ki ima največ upanja, da pride v vlado in ko je na vladi, se pa tudi z nje soglasjem diktirajo tem proletarcem kakor delavcem le nova bremena, nova socialna gorja.

Ali ni politika navedenih slojev torej popolnoma napačna?

Nedvomno!

Vse drugače bi bilo, če bi se ti sloji oklenili socialistične stranke, ki programatično edina more biti njih prava zastopnica.

Dokler bodo učitelji, uradniki, mali obrtniki in kmeti zastopali tako svoje interese, ne bo bolje.

Neumne bi bile meščanske stranke, če bi jemale zahteve teh volilcev za resne, ker itak vedo, da bodo volili nje že iz strahu ali pa iz miloščinskega upanja. Drugače bi pa postalo takoj, ko bi se ti sloji, ki spadajo v proletarske vrste, odrekli hlapčevanju in glasovali dosledno za socialistično stranko kot interesno zastopnico svojo. Le pomislite, kako bi debelo gledali klerikalci in demokrati ter vse druge meščanske stranke, če bi se ti sloji politično prav orientirali. Strah bi jih postalo, bati bi se pričeli in bolj resno bi začeli upoštevati zahteve delavstva, uradništva, obrtnikov in kmetov.

V tem obstoji velika moč tisočev volilcev v Sloveniji, ki se je pa, žal, prav nič ne zavedajo.

Vsi ti sloji postavljajo v svoji veliki nestrpnosti najrazličnejše liste pri volitvah. Imamo gospodarske liste, kmečko-gospodarske liste, hoteli so nekateri imeti celo uradniško listo. Vse take liste pa nič ne izpremenijo na stvari. Če se hoče doseči kaj političnega uspeha, je treba korenite izpremembe, ki mora iti za tem, da odvzame volilce onim strankam, ki so skoro devet let živele od obljud in jih dati socialistični stranki, ki edina more biti njih prava zastopnica.

zvanih »ljudskih« strankah ničesar iskati. Ko so bili spomlad naših klerikalci na vladi, je bil minister za socialno politiko naše gore list — g. dr. Gosar, ki j veljal, in menda še velja, kot nekak specialist za socialno politiko. Povodom glavne skupščine žel. bol. blagajne in po nalogu društva stanovanjskih najemnikov v Mariboru, sem bil s. sodr. I. K. dne 21. marca t. l. pri g. ministru dr. Gosarju v zadevi stanovanjske zaštite, da se informirava, kakšne načrte ima g. minister glede podaljšanja zakona o zaštiti najemnikov. Gosp. minister zelo prijazen nama je razkril svoje namene s pripombo, da je ne sme izdati. Ker je pa že par dni pozneje on sam v skupščini, te svoje namene izdal, zato nima smisla, da jih jaz ne bi omenil. Seveda svojega srca g. minister Gosar skupščini tudi ni popolnoma odprl. Morda je to storil v ministrskem svetu. G. dr. Gosar je rekel: »Jaz stojim na stališču, da se sicer na jesen ne sme zakona ukiniti, ker bi to bilo na zimo prehudo, ampak istega se ima podaljšati do 1. maja 1928, torej za pol leta. Tedaj pa se mora končno veljavno ukiniti, da dobe skregane stranke možnost in priliko, da gredo narazen.« Mislil je g. minister na skregane najemnike in hišne posestnike, katerih pa je pretežna večina.

Jaz sem pri tej priliki g. ministra opozoril na to, da tudi še 1. maja 1928 ne bodo prilike take pri nas, da bi bil

čas za ukinitve zaštite, ker ravno naša država ni do sedaj ničesar storila za oblaženje stanovanjske bede. Opozoril sem ga tudi na to, da so druge države težke milijarde izdale za zgradbo stanovanj, pa vendar se ne upajo še ukiniti stanovanj. zaštite. Tako n. pr. Čehoslovaška, ki je izdala okoli 5 milijard Din za gradbo stanovanj, pa je vendar sklenila kljub temu, zaštito stanovanjskih najemnikov do 1. 1934 podaljšati, je sicer vse to priznal, toda pripomnil je, da on osebno stoji na stališču ukinitve — samo zato, da gredo skregane stranke narazen.

Pripomnil pa je g. dr. Gosar eno, kar je dovolj značilno in sicer: »Jaz sam bi sicer že bil zato, da se zaštita podaljša, toda so še drugi, ki mislijo drugače. S tem je povedal g. Gosar, da se prvič ostali tovariši njegovega kluba ne strinjajo s tem in končno se ne strinja ostala buržuazija, na katero se mora on ozirati, če hoče biti minister meščanske vlade. In gosp. dr. Gosar zopet kandidira v eminentno delavskem volilnem okraju ter lovi kaline za politiko veleposestnikov, bankirjev ter hišnih posestnikov a predvsem države, ki vleče levji del najemnin, ne da bi dala v kateri koli obliki to najemnikom nazaj! Gosp. dr. Gosar tedaj noče in ne more pomagati najemnikom. To si naj volilci zapomnijo!

A. B.

SLS in krščanskosocialno dijaštvo.

V zadnjem času se opaža med klerikalno omladino živahno-revolucionarno gibanje. V glavnem prevladujeta dve struji: stara, konservativna in nova, takozvani »Križarji«, ki se zbirajo okoli svojega glasila »Križ na gori«. Stara-konservativna struja se slepo pokorava sedanjemu vodstvu stranke, drugi pa pogumno dvigajo svoje glave in drzno izpovejo vodstvu in vsem svojim tlačiteljem svoje mnenje in cilje njihovega gibanja. Brez strahu kritizirajo in obsojajo delovanje sedanjega vodstva stranke in zahtevajo reformo v smislu socialnih idej. Vodstvu očitajo — kapitalizem (kar je istina! Poglejte njihove kandidate, kje vidite kakega delavca! Sami duhovniki, doktorji in posestniki!) in zahtevajo, da krščanski podjetniki s svojimi delavci tudi postopajo — krščansko. Popolnoma pravilno trdijo v svojem listu »Križ na gori« št. 3—5, stran 58, kjer pravijo »Delavec — najhujši komunist — je bolj krščanski kot krščanski podjetnik!«

Obenem so se tudi izrekli proti »Orlu«, ker ne zadošča in tudi v svoji sedanji formi ne more zadoščati in ustrezati mladinskemu stremljenju, zlasti pa dijaštvu. Vsako najmanjše gibanje po reformi se tam zatire in vrhovno vodstvo »Orla« leži izključno v rokah oseb, ki sploh nimajo smisla za mladinsko življenje sedanjih dni. Zaradi absolutizma vodstva »Orla« in zaradi stremljenja po njegovi reformi, je nastalo zadnji čas gibanje, kojega središče je baš Maribor, kjer se socialno gibanje najlepše razvija. Posledice tega gibanja so se kmalu pokazale! Dasi je imel »Orel«

vso materialno in moralno podporo višje duhovščine in ostalih klerikalnih prvakov, se je vendar od časa do časa vedno bolj skrčil in iz nekdanje armade »Dijaškega Orla« je ostala še mala četica, ki pa bo tudi tekom časa brez sledu izginila z površja in nad mladino bo zavladal nov duh, duh po socialnem osvobojenju naših dni in nastala bode nova četa duševnih delavcev v boju proti kapitalizmu!

Še lansko leto je nastopal »Dij. Orel« še svojo zmagovito pot. Umikati so se mu morale vse ostale kat. dijaške organizacije in sredi svojega delovanja so morali zaradi različnih zakulisnih borb in intrig ustaviti svoje delovanje in napovedati — likvidacijo; člani pa so morali (!?) preiti hote ali nehote (ker drugih organizacij ni več bilo) k »Dij. Orlu«. Obljubljali so jim vse mogoče krožke, toda končno se je izkazalo, da star organizem ne more zadovoljiti kipenju mlade duše in začelo se je razkranjanje.

Lani je še imel »Dij. Orel« nad par sto (aktivnih) članov in dosti naraščaja, v zadnjem času se je pa skrčil na — čujte in strmite — 30 (beri in reci: trideset) članov oz. članic, dočim pa šteje »pastorka« klerikalne stranke »Krščansko solnce dijaštva« že nad 200 pristašev! In kar je najbolj značilno, načeljujejo tej mladini — bodoči stebri SLS — mariborski bogoslovci, ki se v zadnjem času temeljito pečajo s socialnimi problemi in nekateri celo odobravajo taktiko naš stranke! Zastonj skušajo to gibanje preprečiti! Mladina se ne da omamiti od lepih besed, niti ne od materialnih podpor stranke! Glejte! Istočasno, ko je bil kongres te mladine pri V. Nedelji, se je vršil Orlovski dijaški tečaj v Stični na Dolenjskem in Orlovski nastop v Celju! Dasi so imeli v Stični in v Celju brezplačno oskrbo ali za malo odškodnino, jih je bilo v

Nevarnost ukinjenja zaštite stanovanjskih najemnikov.

Zakon o zaštiti stanovanjskih najemnikov je terminiran s prvim novembrom t. l. in bo torej ukinjen. Iz dnevnega časopisja izvemo, da vlada ne misli na njegovo podaljšanje, ampak pravi, da je stvar skupščine, če hoče nov zakon napraviti. Mi pa vemo, da če bi tudi nova skupščina imela le iskrico dobre volje — v kar jaz ne upam — ne bi, iz tehničnih vzrokov mogla pravočasno nobenega novega zakona napraviti, razen kakega preventivnega zakona proti delavstvu, — ker se bo nova skupščina komaj do 1. novembra konstituirala.

Pravim: ako bi šlo za zakon za zaštito kapitalistov, tedaj bi se znašla naša buržuazija hitro skupaj in bi se poslužila istega zloglasnega skrajšane »postupka«, na podlagi katerega se vsak zakon lahko v 24 urah

sprejme. Zato pa ni upanja, zlasti še zaradi tega ne, da bi se zaštita najemnikov, ki je že sedaj malo vredna čez določen termin podaljšala, ker imamo na žal že mnogo takih najemnikov, ki ji sami grob kopljejo s tem, da podpirajo one stranke, ki zastopajo v parlamentu interese, ki so nasprotniki stanovanjskih najemnikov. V tem oziru pa ni razlike med meščanskimi strankami in je vseeno, ali pride v novi parlament več demokratov pa manj radikalov in ali pride mnogo radičevcev in klerikalcev ali pa malo. V stanovanjskem vprašanju, ki je eno ljudskih vprašanj, so vse meščanske stranke solidarne. Kdor je drugačnega mnenja, ta se silno moti. Imeli smo priliko se prepričati, da nima delavstvo in uradništvo ter malo obrtništvo — to so najemniki — tudi pri tako-

*) »Križ na gori« ovirajo klerikalci zaradi njegovih socialnih člankov na najhujše načine. Nobena številka ne izide brez cenzure klerikalne stranke!

Stični iz cele Slovenije 25 udeležencev (vštevši tudi profesorje in duhovnike) dočim je bilo pri V. Nedelji nad 120 udeležencev!

Krščansko socialno dijaštvo se je odpovedalo Terseglavovi šoli in se izjavilo za naš razredni boj, le da nas še ločijo formalne vezi! Kar najbolj jezi klerikalce je to, da so katoliški dijakci odklonili svojega filozofa, dr. Ušeničnika, znanega razlagatelja so-

cialnega vprašanja in se na veliko jezo svojih voditeljev priključili šoli sedanjega največjega slov. filozofa dr. Vebra.

Iz tega se pa jasno vidi, na kako trhlji podlagi je zgrajena SLS in da bo še na videz — ponosna palača — tekom časa propadla in na njeno mesto bodo stopili drugi, ki bodo razumeli ljudske zahteve!

Bratje, čas je blizu.

Sacco in Vanzetti.

Mednarodno delavstvo je odgovorilo na odredbo reakcionarnega guvernerja Massachuseta Fullerja z imponantnimi protestnimi akcijami. Ves razredno zavedni proletariat vseh kontinentov je na nogah, da reši življenje obeh sodrugov. Demonstracije in celo atentati so na dnevnem redu. Ameriški justici se hoče krvi. Naša naloga je, da se peklenski naklep ameriških uradnih fašistov ne uresniči. Zato je danes v ogorčenem zboru pobujenega mednarodnega proletariata tudi slovensko delavstvo brez razlike. Zahtevamo, da se reši življenje obeh sodrugov, da se smrtna obsodba prekliče. 11. t. m. bi morala biti oba sodruga žrtvovana. Do 11. t. m. mora odmevati od vsepovsod skupna zahteva vsega de-

lavstva in vseh poštenih ljudi, da se nedolžnega Saccu in nedolžnega Vanzettiju osvobodijo. V imenu vsega jugoslovanskega delavstva se pridružujemo mednarodnemu protestu in kličemo: Sacco in Vanzettiju življenje in svobodo!

Socialistična stranka za pomilostitev obeh sodrugov!

Na konzulat Združenih držav ameriških v Beogradu je odšel sledeči telegram:

Proti izvršitvi smrtne obsodbe nad nedolžnima Sacco in Vanzettijem najodločnejše protestira

Socialistična Stranka Jugoslavije
oblastna organizacija mariborska.

Volilni boj.

Socialistična stranka je takoj, ko so dekalisti in bernotovci odklonili skupen volilni nastop, šla na agitacijo med industrijsko in kmečko delavstvo.

Že prvi shodi in sestanki, ki smo jih obdržali pretekle dni, so pokazali, da delavstvo odobrava odločen nastop naše stranke za enotno delavsko listo. Vršil so se naslednji shodi:

Združena socialistična lista zmaguje. Lepi shodi naše stranke na Koroškem. Socialisti zborujejo na cerkvenih prireditvah.

V nedeljo sta se vršila dva sijajno obiskana volilna shoda naše stranke v Muti in v Gortini pri Trbonjah. V Muti se je vršil shod že ob 9. uri dopoldne. Ondotni delavci so vkljub cerkveni prireditvi v Gortini, kamor zvabijo klerikalci vsako leto skoro vse okoličane, dvorano napolnili in gruča ljudi je stala celo na stopnicah. Govornik je bil iz Maribora in je govoril v nemškem jeziku. Navdušenje za listo združenih delavcev in kmetov je velikansko, ravnotako je pa tudi srd na razbijače in plačance, ki so še vedno pomagali klerikalcem, zelo velika. Vsakega, ki bo prišel razbijati enotnost delavskega razreda, bo doletela Eisingerjeva usoda. Naši sodrugi na Muti niso danes več samo volilci in borci, oni so danes agitatorji za našo stvar. Sami so priredili

shod na Gortini,

ki se je vršil pod milim nebom ob 1. uri popoldne. Tam, kjer se je vršila cerkvena slavnost in je bilo zbranih na stotine ljudi, se naenkrat pojavi 12 socialističnih zaupnikov iz Mute in govornik iz Maribora. Nekaj časa se je še gostilničar obotavljal, ker ni bil pač doslej običaj, da bi socialisti nastopali na cerkvenih prireditvah, končno se je pa vdal in govornik je govoril zbranim kmetom in delavcem pod milim nebom pred gostilničarjevo hišo. Na tem shodu so se pobratili koroški kmetje z delavci in soglasno osvojili parolo: Kmetje in delavci pojdejo skupno pod zastavo Socialistične stranke v boj za svoje pravice.

Poljčane. V nedeljo, dne 31. julija tl. se je vršil pri nas prvi volilni sestanek na katerem je s. Petejan pojasnil pomen sedanjih volitev za delavsko in kmečko ljudstvo. Pogovorili in dogovorili smo se o načinu volilne agitacije v našem okraju. Izvolili smo si tudi krajevni volilni odbor, obstoječ iz pet sodrugov, ki bo imel nalogo voditi volilno agitacijo in pripraviti večji volilni shod na katerem bomo našemu ljudstvu pojasnili program socialistične stranke.

Studenci. Preteklo soboto je naša krajevna organizacija SSJ sklicala prvi volilni shod na vrtu gostilne s.

Klemenčaka. Shod je bil tako po udeležbi, kakor tudi po razpoloženju naravnost imponanten. Otvoril in vodil ga je s. Haberle, poročal pa je s. Petejan, kateri je obrazložil sedanjí socialni, gospodarski in politični položaj v državi ter podvrnil ostri kritiki delovanje vseh meščanskih strank v škodo vsega delovnega ljudstva zlasti pa industrijskega — posebej še železničarjev. Na to je pojasnil glavne točke našega programa in naloge tistih sodrugov, ki bodo pri teh volitvah izvoljeni. Naglašal je končno, da naša stranka odklanja demagoško in frakcijsko-revolucionarne volilne geste, ki so še vedno prinesle delavstvu samo razočaranja. Naša stranka bo po svojih močeh skušala uveljaviti svoj program, ne da bi se spuščala v kakoršne koli eksperimente. Na to je govoril sreski kandidat s. Krajnik, ki je v lepih besedah orisal bedni položaj železničarjev in pozval iste, da kompaktno glasujejo za našo listo. S. Brenčič se je dotaknil obrekovanja levičarjev in bernotovcev, nakar je s. Leskovšek podal kratko poročilo o poteku pogajanj v Celju in Mariboru, zlasti je ironično okaral tiste, ki hočejo studentske socialiste pokazati kot monarhiste, ker so v občini dovolili 100 Din (reci sto dinarjev) za spomenik kralja Petra. Ker se nihče ni javil za besedo, je predsednik zaključil ta imponanten shod.

Marija Brezje. Preteklo nedeljo smo tudi v naši vasi sklicali prvi volilni sestanek, kateremu je predsedoval s. Gradišnik, poročal pa je s. Petejan o sedanjem položaju delavcev in kmetov v državi ter razkrinkal krivice tega položaja. Pojasnil je socialistični program z ozirom na industrijsko in kmečko ljudstvo. Po končanem poročilu se je javil k besedi g. učitelj Petrovič, ki je povedal, da je on proti vojni, je pa za stalno oboroženo vojsko, ki nas mora braniti. Poročevalec je na kratko odgovoril in pojasnil naše stališče napram vojni, kar so navzoči soglasno vzeli na znanje. Ko se je izvolil lokalni volilni odbor je predsednik zaključil ta prvi volilni sestanek, in pozval navzoče, da se prihodnjih shodov, ki se bodo vršili tu in v bližnjih vaseh udeležijo še v večjem številu.

Velenje. Shod v Velenju ni bil ravno dobro obiskan, navzoči so bili večinoma komunisti. Poslušali so vendar našega poročevalca Eržena, ki je povdarjal parole naše stranke v tem volilnem boju. Shod v Velenju priča, da je razbijaška politika deprimirala delavstvo. Raje bi skoro videli, da so komunistični delavci bolj aktivni, da bi vsaj njihovi glasovi ostali njihovi listi, kakor pa, da bi delavski volilci iz obupa glasovali za meščanske stranke ali se pa sploh abstenirali.

Delavci in kmetje v skupni fronti!

Radičeve organizacije v Prekmurju so pristopile v Socialistično Stranko Jugoslavije.

Radičeve organizacije v Prekmurju, ki so bile že dolgo v sporu z zagrebškim vodstvom Radičeve stranke, so se končno odločile za popoln prelom. Skupno s pooblaščenici naše stranke so odposlanci Radičevih organizacij v Prekmurju sklenili pristopiti korporativno v našo stranko. Vseh 17 Radičevih krajevnih organizacij v Prekmurju se je s tem kompaktno pridružilo stranki socialističnih delavcev. To se je utrdilo v posebnem zapisniku, ki so ga odposlanci obeh organizacij podpisali. Sklenilo se je obenem stopiti skupno v volilno borbo s skupno kandidatno listo delavskih in kmečkih zastopnikov.

Ta vest je iznenadila javnost, ni pa iznenadila naše delavstvo, ki je

bilo o stanju v Radičevi stranki v Sloveniji dobro informirano.

Zavedni kmetje so za dosledno in značajno kmečko stanovsko in socialno politiko. To politiko vodi naša stranka, ki ni samo stranka delavcev, nego tudi stranka kmetov in sploh delovnega naroda.

Socialistični delavci pozdravljajo zavedne kmet, dobro se zavedajoč, da je z ozirom na ekonomsko strukturo Slovenije sodelovanje med tema dvema glavnima produkcijskima činiteljima pogoj za skupno zmago delovnega razreda.

Delavci in kmetje, vkup!

Živela skupna fronta vseh delavcev in kmetov Slovenije!

Huda obsodba razkolnikov.

Sodrugi iz Ruš nam je poslal naslednji dopis:

Pišem kot navaden delavec o utisih, ki sem jih dobil na konferenci v Mariboru, dne 24. julija tl. in o nje posledicah. Pod pritiskom razburjenja, ki je zavladalo po naših krajih vsled razkola v Celju 17. julija, smo sklicali za soboto 23. tm. javni shod v nadi, da še rešimo, kar se rešiti more. Pristaši vseh treh razrednih skupin smo ugotovili, da nam more le skupni nastop pri predstojećih volitvah v parlament zasigurati uspeh. Izvolili smo štiri sodruge za konferenco, da tam v imenu ruškega razredno zavednega proletariata odločno zahtevamo skupen nastop in odobrimo pogajanja z dne 21. julija v Mariboru med socialisti in dekalisti. Ker sem bil tudi sam izvoljen, sem si nadejal po tem poročilu, da je sporazum gotova stvar! Tembolj me je presenetilo zdržanje zastopnikov nasprotnih skupin in sem zato na vprašanje, kako je v Rušah odločno izjavil, da je vse delavstvo za skupni nastop. Po teh be-

sedah je bil zastopnik dekalistov močno razburjen in je začel polemizirati, zakaj smo delavci tako neumni, da hočemo skupaj z onimi socialisti, ki imajo zveze s policijo, ki delajo za kralja, s fašisti itd. Prav demagoško se je razkoračil tudi neki bernotov mladič. Iskrenost bernotovcev nam je še dobro znana od zadnjih oblastnih volitev, zato ga nisem maral poslušati in sem se odstranil. Bil sem si popolnoma na jasnem, da imajo nalog skupnost za vsako ceno preprečiti. Bil sem mnenja, da bi bilo bolje, da se konferenca sploh ne vrši. Vendar sem danes mnenja, da je dobro, da se je konferenca nadaljevala. Vsaj danes sleherni delavec ve, kdo je razbil delavsko skupnost. Ako družba okrog »Enotnosti« in »Napreja« misli, da delavci ne znamo soditi, se moti. Sodruga urednika »Del. Politike« prosim, da ta dopis priobči. Pošljem še odgovor na druge očitke in povedal bom, kako razumem kot delavec delo za združitev strokovnih organizacij in političnega gibanja.

Dnevne novice.

Naša kandidatna lista v mariborski oblasti.

Vložili smo naslednjo kandidatno listo Združenih delavcev in kmetov:

Nosilec liste:

Josip Petejan,

oblastni poslanec in uradnik OUZD v Mariboru.

Srežki kandidatje:

Brežice:

Josip Rihtar, rudar v Jasenovcu, namestnik **Karel Ogorevc,** usnar v Pišecah.

Celje-Mozirje:

Valentin Komavli, vodja Borze dela v Celju, namestnik **Valentin Hrastnik,** delavec v Spodnji Hudinji.

Dolnja Lendava, Murska Sobota:

Zvonimir Petrovič, koncipijent v Dolnji Lendavi, namestnik **Matija Gabor,** zasebni uradnik v Dolnji Lendavi.

Konjice:

Franc Sušec, železničar v Zrečah, namestnik **Martin Kvas,** posestnik v Božah.

Laško:

Josip Siter, župan v Trbovljah, namestnik **Ivan Krušič,** strugar v Trbovljah.

Maribor, desni breg in Ljutomer:

Josip Krajnik, železničar v Mariboru, namestnik **Leopold Brenčič,** železničar v Mariboru.

Maribor, levi breg:

Viktor Grčar, učitelj in oblastni poslanec, namestnik **Andrej Bahun,** železničar in občinski svetnik, oba v Mariboru.

Ptuj-Ormož:

Josip Fava, profesor v Mariboru, namestnik **Fran Gabrijel,** uradnik OUZD v Ptuj.

Prevalje:

Luka Juh, župan v Guštanju, namestnik **Fran Štern,** strojnik na Žerjavu.

Slovenjgradec:

Josip Straus, uradnik v Šoštanju, namestnik **Ferdo Rauter,** uradnik v Šoštanju.

Šmarje:

Josip Čeček, mali posestnik v Mali Rodini, namestnik **Franc Kropelj,** rudar v Flereški gori.

Sodrugi Kitek Josip je kandidat naše skupne liste za mesto Ljubljano. In veste, kaj so si izmislili ljubljanski dekalisti (Marcel Žorga in najbrže tudi drugi pripovedujejo to) o sodrugu Kiteku. V razgovorih in na sestankih so pričeli razširjati govorico, da je bil s. Kitek leta 1920 stavkokaz pri železničarski stavki. Sodrugi Kitek kot uradnik takrat res ni stopil v stavko, ker mu je železničarska organizacija rekla, da naj ostane na svojem mestu. V odboru železničarske organizacije je bil takrat tudi Marcel Žorga in vendar danes razširja med delavstvom to najnovejšo laž. Sodrugi, sedaj pa sami povejte, kako naj se borimo proti takim grdim lažem? Ali ne tako: Povedati jim moramo v listu, povedati tudi tistega, ki laže, vi sodrugi, pa se morate navaditi, da ljudem, ki lažejo, ne boste verovali in jim zaupali. Slovenski pregovor pravi: Kdor laže tudi krađe! V tem primeru krađe čast in dobro ime svojemu bližnjemu.

»Narodni Dnevnik« pripoveduje, da so prekmurske politične organizacije s sedežem v Dolnji Lendavi prestopile v socialistično stranko samo zaradi tega, ker smo socialisti najbolj opozicijska stranka. Če bi bilo tako, je to znak, da so Prekmurci uvideli, da jih je radičevstvo, ki ga hvali tudi »Narodni Dnevnik«, vodilo za nos. Še bolj predrzno pa je to, da »Narodni Dnevnik« prebivalstvo Prekmurja opisuje tako, kakor bi bili kamkajšnji kmetijski sloji sami politično neizrečni ljudje, ki se love na fraze posameznih agitatorjev. Kaj

SINALCO

BREZ ALKOHOLA

takega bi se pač ne upal nihče napisati, razen tega lista, ki opravlja pravo zvesto deklo režimovcem. Prekmurci imajo važne svoje zahteve, ki jih tudi naš socialistični program zastopa, to je zlasti agrarna reforma in drugo. Vsakemu tepcu torej mora biti jasno, da se Prekmurci teh svojih zahtev zavedajo in ker so jih doslej vse meščanske stranke, zlasti z ozirom na gorenjo zahtevo, pustile na cedilu, so se obrnili na socialistično stranko in vstopili vanjo, ker so prepričani, da bo ta stranka zagovarjala odkrito njih interese. — No, seveda — pri »Narodnem Dnevniku« pa je ves narod neumen, ne razsoden, samo on je zibal sol modrosti, da se je navadil hlapčevanja!

Volilna pridiga kapucinskega patra.

V nedeljo, dne 7. avgusta je bil sklican volilni shod soc. stranke pri Sv. Petru pri Mariboru. Ta shod pa se radi nekega nesporazumljenja ni vršil. Isti se bo vršil prihodnjo nedeljo, dne 14. tm. ob pol 8. uri. Toda vršil pa se je vendar istega dne shod pri Sv. Petru — če ne v gostilni »Mir«, pa v — cerkvi! Gosp. župnik, sicer političen duhovnik, toda že star, si je priskrbel za to nedeljo srboritega patra iz Studencev, ki je že postal slaven radi njegovega političnega govora na pogrebu v Studencih. Ne vemo, ali je imel g. pater nalogo agitirati za socialističen shod ali proti. Na vsak način pa je dosegel g. pater rekord v hujskanju in more sveta katoliška cerkev biti ponosna nanj.

Mi bomo posebno duhteče cvetke iz patrove pridige ovekovečili ter razširili, naj izve širša javnost, naj izvedo zlasti delavci, katerim je bila ta pridiga v prvi vrsti namenjena. Naj pa izve pred vsem klerikalna gospoda, ki nas izziva s takozvanim kulturnim bojem, kakšnih sredstev se poslužujejo njeni bojovníki proti ljudstvu. Pater je rekel med drugim sledeče:

»Govori se: Prokleti farji, kako žro, mi pa moramo delati. Kjer ni krščanske šole, tam žive ljudje kot pes in psica. Dobro veste, kaj se v Mehiki godi. Tam zmirom vre. Krivi so komunistični rdečkarji, vrage peklenjske — rdečkarija prokleta proletarska —!

V nekem laškem listu sem čital, da bi bilo najbolje cerkve namazati s krvjo duhovnikov ter redovnic.

Držimo se naših krščanskih ljudi in spustimo kroglice v prvo škatlico! Kako se mi je v Studencih godilo pri pokopavanju, vam je itak znano.

Vprašam tistega, ki tu shode prireja, da-li je bil pri sveti maši?

Hvala bogu, da imamo katoliško stranko.

Nobeden ni vreden se imenovati Slovenca, ki se ne drži SLS. V Rusiji se ženijo 8- in 9letni ter živijo kot prasci. Gledati moramo, da se ne bo pri nas kaj takega godilo!

To so bile besede govorjene v letu gospodovem 1927 iz ust takozvanega božjega namestnika, na svetem kraju in pred ljudmi obojega spola zlasti še pred malimi otroci.

Za navedene odlomke patrovega govora imamo seveda priče.

Vprašamo pred vsem višjega cerkvenega poglavarja g. škofa dr. Karolina, ali so njemu taki govori znani in ali jih on odobrava oziroma ali se isti vrše celo po njegovih navodilih? Kako in s čim opravičuje g. škof take skrajno hujskajoče kulturni ljudi nedostojne govore? Odgovorite g. škof.

Drugo vprašanje pa na celokupen proletarijat, še posebej v Studencih, ali si pusti kaj takega dopasti, ali se pusti na tako drzen skrajno žaljiv način blatiti? Kateri delavec se naj še poslužuje v kakikoli potrebi dušnega

pastirja, ki na prižnici proklinja delavce samo zato, ker so proletarci, ker so revni in niso kapitalisti?

Nobeden! Dovolj je provokacij, nočemo generalizirati. Vemo, da je sicer duhovnikov, ki se ne bi nikoli tako ponižali. Ampak, ako noče cerkvena gospoda napraviti reda in konec žaljenj, tedaj vemo, kaj imamo storiti. Izolirati in bojkotirati moramo take pridigarje. Ljudstvo pa ne prenehoma izobraževati, da bo sposobno za boj ne le proti kapitalizmu, ampak tudi proti tistim, ki ga žalijo.

Kako sodijo delavci o razbijačih in škodljivcih delavskega pokreta. Na enem izmed naših številnih včerajšnjih shodov je povedal preprost delavec to-le bridko resnico: Vsaka krogla, ki bi jo kdo spustil v Möderndorferjevo skrinjo, gre v prid klerikalcem, ker Möderndorfer ne bo nikoli izvoljen, glasovi pa bodo šli v zgubo in klerikalci bodo dobili vsled tega enega poslanca več. Tako delajo ti ljudje že dolgo, za klerikalce. Kdor je proti klerikalcem, mora biti tudi proti njihovim pomagačem. Dobro jih je pogodil ta delavec, ki jih niti tako dobro ne pozna, kaj bi pa morali napisati šele mi na naslov razbijačev, ko bi ne imeli tako strogega urednika, mi, ki vemo, kako so se pogovarjali o tem, kaj še naj vse od nas zahtevajo, da ja ne bomo na to pristali in da ja skupnega nastopa ne bo, mi, ki vemo kako izigrava Klemenčič z Gustinčičem Bernota in njegovih par ljudi, mi, ki vemo, da so sklenili iti ločeno v volitve, ja še več, rekli so: glavni boj bodo vodili proti nam in ne proti kapitalistom. Na noben poziv nam niti odgovorili niso, sklepe njihovih pristašev so pa nesramno poteptali. Mi, ki vemo, da so Gustinčiču srbski komunisti zagrozili s konsekvencami, če se še enkrat združi s socialisti. Ko je razbil skupen nastop, se je pojavil mesto konsekvenc Cvijič v Ljubljani in pokazali so se takoj vidni uspehi tega poseta.

»Radio je greh« pravi milanski nadškof Tosi v svojem pastirskem listu. Nadškof prepoveduje vsem duhovnikom svoje nadškofije poslušati radio, ki je pregrešen luksuz ter znamenje proklete radovednosti in je zato za vse očitna nevarnost! Bojimo se, da bo tudi mariborski škof prepovedal radio, če ne duhovnikom, pa vernikom. Radio je tudi po našem mnenju zelo nevaren. Saj si je v neki fari mariborske škofije prvi dal instalirati radio kaplan, ki vabi brhke punce poslušat prekrasne arije in poskočne valčke kakšnih do sedaj niso bili v farovžih vajeni. Mi seveda nismo tako hudobni in nočemo dotlenemu g. kaplanu škodovati. Naj vživa tudi on vse sladkosti življenja. Zato ga ne bomo škofu ovadili.

Ali nas je mnogo ali malo? »Slovenec« z dne 29. julija tl. piše pod glavljem: »V robstvu«, Marksisti vseh smeri — in teh ni malo — so se te dni z »Jutrom« znašli pri skupnem poslu. Čim bolj ti ljudje, generali brez armade, zabavljajo proti fašistovski SDS, s tem večjo vemo se uče iz njenega »Jutra«. Prav vsega, kar je ta list napisal proti Slov. ljudski stranki, so se rdeči generali brez armade, naučili na pamet ter to robo v imenu marksizma prodajajo delavcem in železničarjem, če dobe kaj takih, ki bi jim verjeli, ni veliko. To je prvi stavek in ni treba, da ostali del dotičnega članka citiramo. Ugotoviti smo hoteli le to, da sta v tem stavku dve gorostasi protislovji. Marksistov, prvič ni malo in potem pa — generali brez armade? Kateri hudčik naj kljukca razume. Ako, marksistov ni malo, tedaj jih je mnogo in če jih je mnogo, kako so potem generali brez armade? Ali pa je morada pri marksistih več generalov kot pri SLS armadi? Kljukec se je zaletel, pa ne prvič. Bog mu grehe oprosti! Ker smo pa že tu, pa mu dajmo še malo odgovora na vsebino samo dotičnega članka. Pravi, da se mi učimo iz »Jutra« ter da rabimo ene in iste argumente, s katerimi pobijamo klerikalce. Je vse eno ali se učimo iz »Jutra« ali iz katerihkoli virov, kar so klerikalci zagrešili proti ljudstvu v vladi in izven nje. Mi ne moremo nič zato, preljubi »Slovenec«, če ti »Ju-

tro« očita iste grehe kot ti očitamo mi in narobe. Mi samo vemo, da vi klerikalci nikoli ne boste povedali kje in kedaj ste slovenskemu ljudstvu škodovali ter ga ogoljufali. To nam rado »Jutro« pove. Ko pa so bili »Jutrovi« ljudje na vladi, tedaj ste pa opozarjali na demokratske napake! Demokrati sedaj niso na vladi ampak ste bili vi klerosi kot najmočnejša stranka v Sloveniji in bi bila še, če vas nebi bili radikalni ven vrgli. Vi ste soodgovorni za vse zlo, ki ste ga napravili celokupnemu delavstvu, železničarjem in drž. ter privatnim nameščencem z vašimi zavezniki radikalni. Če tudi je radikalov več kot vas, vendar ste vi toliko krivi kot radikalni, ker radikalni ne bi brez vas imeli večine. To bomo pač si dovolili vam očitati. Smo pa trdno prepričani, da nima proletarijat niti od vas kot tudi ne od demokratov čisto ničesar pričakovati. Ako bodo torej »Jutrovi« kaj kmalu na vlado prišli, tedaj bodite zagotovljeni, da jim tudi ne bomo prizanesli. Informacije boste pa nam tedaj dajali vi — seveda če ne boste skupaj z demokrati v vladi!

Pomen predstojećih parlamentarnih volitev za SSJ.

Poročilo za oblastni zbor, dne 17. julija 1927 v Celju.

Pa poslušajmo oficialnega činiteja. Glejmo, kakšno mnenje ima o našem gospodarstvu naš finančni minister dr. Bogdan Markovič.

»U zemlji se je pojavila kriza u potrošnji i kriza na radu.«

V inflacijski dobi so se na umeten način stvorila denarna sredstva — ki so na nezdrav način izvala jačanje akcij v gospodarstvu in umetno stvorila povoljne a neprirodne pogoje za delo v gotovih proizvodnih panogah, kar je izzvalo neenakost v oblihi pogojih dela pri nas in v inozemstvu. Na ta način je bil stvorjen umeten nivo rente v gospodarstvu — a tudi se je na umeten način povečala potrošnja v zemlji.

Z prestankom inflacije, popravno dinarja in njegovo stabilizacijo, je ustvarjen nov nivo za gospodarsko življenje, ki ima vpliv tako na proizvodnjo, kakor na potrošnjo. Ti novi faktorji pa ne vplivajo na vse proizvodne panoge enakomerno, kar povzroča disharmonijo, n. pr. ko je domača produkcija, predvsem ona, ki dela za izvoz, morala takoj nivoirati svoje cene napram cenam na inozemskih tržiščih, ona ni mogla takoj izzvati tudi promeno pogojev, od katerih zavisi delo v tej proizvodni panogi. Imenski — ko so cene gotovim današnjim proizvodom dadle, ostala je draginja kredita na istem nivoju in ostali so davki in doklade državne in samoupravne na istem nivoju.

Vsled tega se je pokazala disharmonija pri največji naši proizvodni panogi — pri kmetu. Pri tej proizvodnji ne opažamo zmanjšanje proizvodnje produktov vsled padanja cen poljskih pridelkov na inozemskih trgih, vsled česar se je morala formirati cena na domačih tržiščih. Zato potreba — ojačati zemljedelsko proizvodnjo, organizirati domača tržišča, stvoriti povoljne kmetijske kredite in zmanjšanje davčne obremenitve pred vsem one, ki tirata potrošnjo, da se tako zmanjšajo cene produktom, ki jih kmet v naravi troši. In končno zmanjšanje carine.

V industriji veličina proizvodnje ne daje dovoljno rento, da bi mogel kapital, ki je vložen v industriji, odgovarjati svojim obvezam. Slabi so domači trgi za industrijske proizvo-

Osvežiš s kopeljo telo si mlado, še bolje pa s »CLIO« šumečo limonado.

Ponesrečen klerikalni shod. V nedeljo bi se moral vršiti v Slivnici klerikalni shod, na katerem naj bi poročala o položaju dr. Korošec in dr. Jerovšek. Ko se je shod začel počasi razvijati, je pa neki demokrat začel ugovarjati trditvam govornikov, narkar so hoteli navzoči pristaši SLS navaliti na demokratskega medklericarja, ki je pa takoj s palico temeljito reagiral. V tem je tudi padel glas: »Orjunaši so tu, bombe bodo pokale!« To je tako strahovito učinkovalo, da so se pogumni navzoči razleteli iz klerikalnega doma na vse strani. S tem je bilo tudi shoda konec, še prej nego se je pravzaprav začel.

Podlistek smo morali v tej številki vsled preoblega gradiva opustiti. V prihodnji številki začnemo objavljati nov originalni podlistek »Nad pogo-riščem«.

de, a težko je plasiranje produktov na inozemski trg. Splošno pomanjkanje kapitalov, kriza v kreditih, predvsem v obročnih.

V tem je pravzaprav, da je trgovski obrat zmanjšal, da je zmanjšal promet in da imamo tudi brezposelnost.

Tako je opisal naše gospodarstvo finančni minister.

Pa pogledjmo nekoliko njegov duševni proračun.

Potrebščina iznaša 11,477.570.000. Finančni minister deli izdatke sledeče:

za obč. državne potrebe	7.638.000.000
od tega pa osebne izdatke	4.000.000.000
za materialne izdatke	3.638.000.000
Te izdatke deli na pet vrst:	
1. Za potrebe obč. drž. administracije	3.950.000.000 = 51,72%
2. Za potrebe podpiranja intelektualnega, prosvetnega in vzgojnega življenja narod. mas	12,55%
3. Za boljše materialno organizacijo zemlje in gospodar. nivoja nar. mas	690.000.000 = 9,05%
4. Za socialno uravnoteženje	1.263.000.000 = 16,53%
5. Za plačanje anuitet 602 milijard	= 7,88%

Za produktivne izdatke na materialne organizacije zemlje se izda toraj razmeramo malo.

Največ pa zahtevajo izdatki za drž. administracijo, t. j. birokracijo v zemlji.

In tu misli gospod minister poseči — z regulacijo penzij vdov in sirot.

Pregled dohodkov nam pokaže:

1. Fiskalni dohodki (davki 7 milijard 842.000.000 = 69%.	
a) neposred.	1.828.000.000 15 %
b) posredni	4.816.000.000 41 %
c) takse	1.076.000.000 9,18%
Odnos med neposrednimi in posrednimi 1 : 2.	
2. Dohodki iz drž. gospodarstva	3.847.000.000 33%.
a) od prometa	2.695.000.000
b) pošta in telegraf	415.000.000
c) šume in rude	451.000.000

Posredni davki pokrivajo polovico vseh izdatkov, državno gospodarstvo eno tretjino vseh izdatkov in neposredni davki eno šestino vseh izdatkov.

Tridesetletnica ustanovitve I. del. kolesarskega društva za Slovenijo v Mariboru.

Ko se je pred tridesetimi leti delavsko gibanje v Mariboru in spodnji Štajerski razširilo in učvrstilo, so se nekateri srčni in pogumni sodrugotli tudi dela za oživotvorenje delavskega šnorta in delavskega kulturnega gibanja. Inicijativi sodrugov

Anetzhuber Pichler, Košuta, Tossi, Krainer, Fanel, Dolina, Letonja, Krašovec, Weingerl in drugih, kakor tudi znanega delavskega voditelja sohr. Resla, se moramo zahvaliti, da se je leta 1897 ustanovila v Mariboru kot prva krajevna skupi-

na Štajerske delavske kolesarske zveze s sedežem v Gradcu, sedanje delavsko kolesarsko društvo v Mariboru. Ustanovitelji so se morali takrat boriti z velikimi težavami, toda pokrenitelji so znali z železno voljo vzdržati društvo v življenju. Prvi Predsednik društva je bil s. Anetzhuber, prvi zapisnikar s. Fanel. Društveni prostor je bil takrat pri konsumnem društvu, sedaj gostilna »Pri zlati hruški«. Klub je priredil prva leta več manjših in večjih izletov v svobodno naravo.

Kakor pri vseh delavskih društvih, tako se je članstvo tudi pri tem neprenehoma menjavalo. Zato tudi ni moglo društvo razpolagati s stalnim kadrom delavskih kolesarjev. Vendar je večina teh naših kolesarjev ostala do danes zvesta našim idejam. Po odhodu sodr. Anetzhuberja je bil predsednik društva sodr. Golob, za njim pa sodr. Paimann. Leta 1902 je pa prevzel vodstvo sedanji predsednik sodr. Košuta, ki je bil tudi sam soustanovitelj društva. Ta naš vrli sodrug deluje torej kot predsednik že celih 25 let.

Nastopili so viharji časi svetovne vojne. Vojni vihar je zrahljal, kakor pri vseh delavskih društvih, tudi vrste našega kolesarskega društva. Nekateri člani, kakor Glavič in Fritz, so morali na fronti žrtvovati imperializmu svoje življenje, mnogi drugi pa svoje zdravje. Vendar je prešel tudi ta vihar in samozavedni sodrugi so znova oživitvorili svoje delavsko kolesarsko društvo, ki deluje sedaj, kakor prej, ob strani svojih razredno zavednih sodrugov, se z njimi bori in se bo vedno borilo.

Iz nekdaj, skoro neznatne krajevne skupine Štajerske delavske kolesarske zveze se je razvila močna centrala delavskega kolesarskega športa v Sloveniji. Leta 1925 je bila ustanovljena prva krajevna skupina na Muti, leto nato druga v Zagorju ob Savi. Ustanovile so se nato skupine v Hrastniku, v Vršču (Banat), Ptuj in v Mostah pri Ljubljani. Vse te skupine se razvijajo jako lepo in je upati, da se bodo v doglednem času ustanovile še mnoge druge nove skupine.

Že iz teh podatkov je razvidno, da je društvo življenja sposobno; želeli bi bilo, da se temu društvu pridružijo vsi delavski kolesarji.

Glede tekem naj omenimo, da je društvo tudi v tem pogledu imelo lepe uspehe, še več, da je dino kolesarsko društvo s takimi uspehi. Ko se je vršila leta 1922 zvezna tekma v Celje, je sodr. Vesenjaku odnesel 1. nagrado. Pri veliki tekmi »Okoli

Pohorja leta 1923 je zmagal zopet sodrug Vesenjaku. Pri klubovski tekmi leta 1924 je zmagal sodr. Lasbacher. Pri drugi tekmi »Okoli Pohorja« zopet sodr. Vesenjaku, pri klubovski tekmi sodr. Kert. Letošnja zvezna tekma v Slov. Bistrico je končala spet z zmago sodr. Vesenjaka. Pri mednarodni tekmi Maribor—Graz—Maribor (122 km), katere se je udeležilo 9 članov našega društva ni mogel nihče odtrgati sodr. Vesenjaku prvo nagrado. Sodr. Kert je prispel v razdaljo enega kolesa na cilj.

Ta rekapitulacija društvenega delovanja v zadnjih desetletjih bo napolnila marsikatero sodruga in sodružico, da se priključi vrstam organiziranih delavskih kolesarjev. Naš šport ni samemu sebi namen, on je obenem šola in vzgoja delavske mase v blagor skupnosti. Proslava 30-letnice ustanovitve delavskega kolesarskega društva za Slovenijo naj bo obenem za delavstvo Maribora in okolice povod, da izpriča delavskim kolesarjem, ki vozijo vedno na čelu delavskih bataljonov, svojo zahvalo, zavednost in solidarnost!

Združeni smo sila!

Maribor.

Stavka lesnih delavcev v Mariboru.

Mariborski lesni delavci, ki so se dolgo borili proti zakrknjenosti malih delodajalcev, ki so odklanjali najskromnejše zahteve delavcev, so morali poseči po štrajku, da uveljavijo svoje pravice. Danes — torek — so stopili solidarno v štrajk in so pripravljeni vztrajati do kraja. Štrajk poteka vzorno. Večji podjetniki so uvideli upravičenost predloženih zahtev in jih sprejeli. Le mali obrtniki se še protivijo, dasi izkoriščajo ravno oni najhujše zaposlene delavce. Lesni delavci od zunaj ne potujejo v Maribor. Živela solidarnost!

Semenska rž za Prekmurje. Letošnja žetev rži je bila slaba. Posebno neugodna pa je bila radi pomladanskega mraza v okraju Dolnja Lendava. Mnogo kmetovalcev niti semena ni pridelalo. Veliki župan je zaprosil ministrstvo za kmetijstvo za pomoč za nabavo in razdelitev semenske rži po nižani ceni med najhujše prizadete kmetovalce dolnjelendavskega okraja.

Celje.

Veliki volilni shod sklicuje krajevna organizacija SSJ v soboto, 13. t. m. ob 7. in pol uri v prostorih gostilne pri »Jugoslovanih« v Gaberju.

Sodrugi, delavci! Agitirajte od moža do moža za ta shod, ki mora biti mogočna manifestacija za našo zmago dne 11. septembra. Vsi do zadnjega na shod!

Organizacije in posamezne zaupnike iz Celjsko-Vranskega volilnega sreza ponovno pozivamo, da javijo pravočasno dan, kraj in uro, ob kateri se naj vršijo volilni shodi.

Volilno-politična idila. Takozvana »Napredna gospodarska stranka« je imela v soboto, dne 6. t. m. v Gaberju volilni shod, na katerem sta poročala poslanec Pivko in samostojno-kmeti, oziroma radičevski disident Urek, ki je imel na shodu proti sebi konkurenta dr. Novačana. Med Urekom in dr. Novačanom je prišlo do govorniškega dvoboja, ki je bil vse prej kot duhovit in — evropski. Prizor za bogove je bil, ko sta si oba politična »voditelja« drug drugemu metala v obraz politične in druge grehe in ni dosti manjkalo, da ni prišlo do dejanskih spopadov. Shodu je prisostvovalo okoli 40 naših sodrugov in ko sta se Urek in Novačan medsebojno razgalila, sta govorila sodruga Komavli in Böhm, ki sta navzočim volicem povedala, za kaj pri volitvah gre ter jih pozvala naj 11. septembra glasujejo za »Združeno listo socialističnih delavcev in kmetov«. Resen in odločen nastop obeh naših govornikov je napravil tudi na nasprotnike najboljše utis.

Bernotovski »socialdemokrati« so se tudi ojunčili in misleč, da bo veranda hotela pri »Kroni« premajhna, sklicali volilni shod v »Celjski dom«, katerega dvorana je bila nabito polna — praznote in pa Möderndorferjevih, Klopčičevih in Leskošekovih čenčarij in obrekovanj. Slednji ima še vedno v želodcu sodruga Korena, o katerem je trdil stvari, ki jih bo imel priliko ponoviti ob drugi priliki. Le obrekujte razdirači, ampak 12. septembra se boste prepričali, da je vse blato padlo nazaj na vas in da bo ostalo na vaših političnih kavadrih.

Delavstvo naj sodi. Na bernotovskem volilnem shodu je padla tudi trditev, da so socialisti združeni z demokrati. To so si upali trditi ti ljudje v času in ob uri, ko so naši sodrugi na demokratskem shodu odločno in ostro nastopili proti demokratom in vsem meščanskim strankam, dočim so oni obrekovali in blatili našo stranko in sodruga na način, ki se je celo meščanskim volicem gabil. Delavstvo iz drugih krajev naj samo primerja in sodi naše delovanje z delovanjem razdiračev delavske enotnosti!

Iz delavskega sveta.

Njujork največje tovarniško mesto sveta.

Njujork ni le največje tovarniško mesto v Ameriki, ampak je tudi na vsem svetu. Ponašati se ne more z viliki tovarnami, ampak v njm je izredno veliko število majhnih delav-

nic. To je dognalo Njujorsko trgovsko društvo.

Povprečno dela v vsaki njujorski tovarni le 22 oseb za mezdo, medtem ko dela 44 oseb v vsaki tovarni, ako se vzamejo v poštev vse Združene države. Povprečno pa vsak njujorski delavec producira produkte, ki so vredni dol. 9,831, a zanje pa prejme le dol. 1,567 v mezdi.

Vrednost vseh produktov, ki so bili v letu 1925 izdelani v Njujorku, je bila dol. 5,324,413,612, ali dvanajsti del vrednosti vseh produktov, ki so bili izdelani v Združenih državah. Krojarska industrija je vodila. Ženske obleke je bilo producirane za dolarjev 1.008,966.387, moške pa za dolarjev 379,399.161. Knjig, časopisov, in brošur je bilo produciranih za dolarjev 303,788.130. Kožuhovine za dol. 194,803.213. Kruha in pekovskih produktov za dol. 181,173.270.

Te številke pokazujejo, kako ogromna je produkcija v Njujorku, dasiravno nima to mesto izredno velikih tovarov, kot so na pr. v drugih ameriških industrijskih središčih.

Ženevska konferenca pospešuje oboroževanje.

Od ameriškega kongresa bodo v bodočem zasedanju zahtevali, da dovoli najmanj 200,000,000 dolarjev za gradnjo ameriških križark, da bo sila ameriških križark enaka sili britskih križark.

To je menda prvi sad konference v Ženevi, ki jo časnikarji imenujejo konferenco za omejitev oboroževanja na morju. Propagandisti v Washingtonu za večjo mornarico si od samega veselja manejo roke, ko čitajo poročila o poteku konference, kajti oni vidijo, da bodo njih prizadevanja uspela, pa naj se napravi in podpiše pogodba, ali pa konferenca razbije. Ako se sklene pogodba, nanašajoča se na odmere 5-5-3, tedaj bodo Združene države pričele graditi. Ako ne bo sklenjena pogodba, bo pa džingotovski element pritiskal in se skliceval na čokaze, da Britanija in Japonska kujeta temne načrte proti Ameriki, zato je potreba, da ima Amerika ravnotako al. pa še bolj močno mornarico, kot Britanija.

Mornariški departament je vedel, ko je pričela konferenca, da ima Amerika le 95.000 ton križark, medtem ko jih je Britanija imela 304 000 ton. Departament je vedel, da bo zaman od kongresa zahteval, da naj dovoli za križarke še dve sto milijonov dolarjev. Tako je pa prišla konferenca.

Ako bo pogodba podpisana v Ženevi, je kongres skoraj obvezen, da gradi križarke. Zastopnikom z zapada v kongresu bodo rekli, da je navada Združenih držav natančno spolniti pogodbe, kajti ti kongresniki niso nič kaj vneti za mornariški program. Če se bo pa kateri vzlic temu upiral, ga bodo znali pritisniti ob tla.

Velike ladjedelnice ob Delawaru že računajo z dobičkom, pomorski častniki pa računajo na avanzma, ameriški džingoti se pa počutijo zelo srečnim.

ODVETNIK

DR. FILIP KUMBATOVIĆ

je otvoril svojo pisarno v novi Beraničevi hiši v

Mariboru, Kralja Petra trg štev. 1, I. nadstropje, desno.

Nabirajte nove naročnike

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavni trgu štev. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

Srečke razredne loterije

2¹/₂% vojno-odškodninska rentna proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.